

تأثیر فرانسه، روسیه و عثمانی بر تئاتر مشروطه

داوود بنی اردلان، محمود عزیزی

تاریخ پذیرش نهایی: ۹۳ / ۵ / ۱۹

تاریخ دریافت مقاله: ۹۲ / ۸ / ۱۶

تأثیر فرانسه، روسیه و عثمانی بر تئاتر مشروطه

کارشناس ارشد کارگردانی، دانشکده هنر و معماری

داوود بنی اردلان

استاد، دانشکده‌های نمایشی و موسیقی، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران

محمود عزیزی

چکیده

تئاتر ایران در دوره مشروطه با اتفاقات گوناگونی مواجه بود از نخستین لشکرکشی محمدخان قاجار و گردن زدن بازیگران شهر تفلیس تا دایر کردن تالار نمایشی در دارالفنون و ترجمه‌های متعدد از متون فرنگی .

در ابتدا سیاحان و روشنفکران ایرانی در کشورهای اطراف هم‌چون روسیه با تئاتر آشنا شدند و از طریق سفرنامه‌ها به شرح فواید و چگونگی اجرای نمایش در کشورهای دیگر پرداختند و پس از چندی ناصرالدین‌شاه مجذوب تئاتر شد و این سرآغاز رشد تئاتر فرنگی در ایران بود. سهم فرانسه و به‌خصوص مولیر در رشد تئاتر فرنگی در ایران از نخستین اجرای مردم‌گریز در دارالفنون تا ترجمه‌های تمام کارهای مولیر در همان سال‌های نخستین غیرقابل انکار است.

از سوی دیگر آمدوشد گروه‌های تئاتر روسی، قفقازی و عثمانی به ایران و اجراهای آن‌ها در دربار و دارالفنون و هم‌چنین ورود اپرت به ایران راه را برای استقرار تئاتر فرنگی در ایران باز کرد، روشنفکران ایرانی در پناه این گروه‌ها به تاسیس گروه‌های تئاتری مشتاق شدند و در شیوه‌های اجرایی از آنان تقلید کردند در این بین به نقش ارامنه در اشاعه این گونه تئاتر نیز باید اشاره کنیم. در انتهای این مقاله نیز به نقش میرزاحیب در نهضت ترجمه اشاره کردیم.

واژگان کلیدی: مولیر، سیاحان و سفرنامه، دارالفنون، ترجمه، نخستین گروه‌های تئاتری، اپرت

و ارمینان، میرزاحیب